

**“HET ZWARTE SCHAAP”**  
**een kerstspel in 4 bedrijven**  
**door Gert M. Knepper**

*personen:*

**Maria** (sprekende rol, groot)

**Jozef** (sprekende rol, klein)

**regisseur** (= Pieter Knepper)

**herders** (sprekende of zwijgende rollen, klein)

**(eventueel:) een of meer schapen** (zwijgende of bê-zeggende rollen)

**Iemand (mag ook een volwassene zijn)** (sprekende/voorlezende rol)

**engelen** (sprekende of zwijgende rollen, klein)

**Zwarte schaap** (hoeft alleen maar *bêh* te zeggen. Deze rol hoeft niet door een mens gespeeld te worden: een ‘kunstschaap’ kan ook: dan moet iemand anders het geluid erbij maken.

*Herdersrollen kunnen naar believen gecombineerd worden, d.w.z.: tekst die aan meerdere herders is toebedeeld kan desgewenst ook door een en dezelfde herder worden gezegd. Datzelfde geldt voor de engelenteksten. Dansjes of kinderliedjes kunnen naar believen ingevoegd worden. Kortom: alles is toegestaan.*

## **EERSTE BEDRIJF**

*Maria komt op.*

**Maria:** Hoi allemaal. Ik ben Maria. Kennen jullie mij nog van vorig jaar? Ja toch? Maar nu ben ik eigenlijk onderweg naar Bethlehem. Want Jozef, die mijn man is – nou ja: bijna – wilde daar per se naartoe. God mag weten waarom. Want wat is er nou in Bethlehem? Herders, schapen. Bêêê!  
 Nou ja: het zal wel érgens goed voor zijn. Maar nu moet ik er weer vandoor, voordat Jozef wakker wordt. *(tegen het publiek:)* We zien elkaar nog wel, vanavond. Doe!

*Maria gaat af door een deur.*

*Jozef komt op. Hij kijkt rond.*

**Jozef:** Heeft iemand Maria gezien?

*Het publiek wijst naar de deur waardoor Maria zojuist is vertrokken.*

**Jozef:** Nee hè...

*Jozef gaat ook door de deur af.*

*Een tijdje gebeurt er helemaal niets. Dan komt de regisseur op, met het script in zijn hand (dat heeft hij elke keer, als hij opkomt.)*

**regisseur:** Wat? Waar is iedereen? Hier hadden nu moeten zijn:  
*(leest voor:)* Eén jong echtpaar (vrouw zwanger), zeven herders, twaalf schapen, één hemelse legerschare engelen en dan nog een onbestemd aantal figuranten, want iedereen mag meedoen.

*(Keert zich naar het publiek)*

Sorry, ik had jullie nog niet gezien. Ik ben de de regisseur van het jaarlijkse kinderkerstspel in De Ludenkapel. Nou ja: *kinderkerstspel*... Het lijkt erop dat dit jaar de regisseur alle rollen moet gaan vertolken. Mooi boel: net toen ik dacht dat ik van dat kinderachtige gedoe af was.

Nou ja, vooruit dan maar. Als iedereen even stil wil zijn, dan kunnen we beginnen

*(begint voor te lezen:)*

*En het geschiedde in diezelfde dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Quirinius over Syrie stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, omdat hij uit het huis en geslacht...*

Hmm, ik vraag me toch af of dit gaat werken. Momentje: ik trek even mijn kamelenpak aan, dat maakt het misschien wat overtuigender...

*Regisseur af. Maria komt op.*

**Maria:** Iemand hier Jozef gezien? Hij is er vandoor. En we zijn nog niet eens getrouwd...

*Maria af.*

*Regisseur op. In zijn hand de hertenkop.*

**Regisseur:** Nog niet helemaal perfect, maar beter dan niks. Kunnen jullie in de tussentijd misschien even een kerstliedje zingen?

zingen: Midden in de Winternacht (Lied 486)

## **TWEEDE BEDRIJF**

*Toneel: herders (m/v) met schapen (kunnen ook door kinderen vertolkt worden).*

**Herder 1:** Hallo allemaal. Wij zijn de herders...

**Herder 2:** ... van het kerstspel...

**Herder 3:** ...van de Ludenkapel.

**Herder:** En dit zijn de schapen...

**Herder:** ...van het kerstspel...

**Herder:** ... van De Ludenkapel.

*Maria komt op.*

**Maria:** Heeft iemand Jozef gezien?

**Herder:** Jozef?

**Maria:** Ja, Jozef. Van het kerstspel in de Ludenkapel. Hij is zoek.

**Herder:** Wij kennen geen Jozef. Maar wij kennen wel schapen...

**Herder:** ... van het kerstspel...

**Maria:** Ja, ja, van De Ludenkapel. Natuurlijk. Maar als Jozef hier niet is, waar is hij dan wél, hè? Vertel me dat eens, herders van het kerstspel in De Ludenkapel.

*De herders zwijgen.*

**Maria:** Nou, aan jullie heb ik ook niks. Maar als je hem ziet, vertel hem dan dat zijn verloofde hem zoekt. En dat is niet onbelangrijk...

**Herder:** ..voor het kerstspel...

**Herder:** ... in De Ludenkapel.

**Maria:** Precies. Al was het alleen maar, omdat ik stiekem ook al wel eens aan een kindje denk. En zonder een man wordt dat een stuk ingewikkelder.  
Nou, ik ga weer verder zoeken. Misschien kunnen jullie in de tussentijd een dansje doen? En als ik daarna nog niet terug ben, kunnen de mensen wel iets zingen? Het is tenslotte kerstfeest, hoewel ik betwijfel of Jozef dat wel weet. Nou, Doe!

*Maria af. De herders (+ schapen?) doen een herdersdansje. Kan een kind (mag best een engel zijn) daarbij musiceren?*

**Herder:** En nu gaan we bij nachte liggen.

**Herder:** Maar we hebben onze schaapjes nog niet geteld!

**Herder:** Aan de slag!

*Alle herders gaan nu tegelijk, maar door elkaar heen, de schapen tellen. Er ontstaat een chaos.*

**Iemand:** Excuses. Dit kerstspel lijkt niet helemaal te verlopen zoals we gepland hadden. De bedoeling was eigenlijk, dat u op deze mooie avond weer geraakt zou worden door dat aloude kerstverhaal. We wilden een beetje op uw gemoed werken, door de reis van Maria en Jozef naar Betlehem op een hartverscheurende manier uit te beelden: met veel kou, en honger en zo.  
En dat er dan in Betlehem geen plaats was in de herberg – nou ja, u kent dat wel. Want eigenlijk wilden we vanavond veel geld ophalen, voor de Voedselbank. Dat is voor de meer dan 100 mensen in onze gemeente, die onder de armoedegrens leven – en die het dus moeten hebben, nou ja: van ons, van u en van mij.

De afgelopen weken hebben we elke zondag hier in De Ludenkapel geld opgehaald voor de Voedselbank, en vanavond moest de grote klapper worden. Vonden wij zelf een heel goed idee. Maar ja, met zo'n kerstspel...

Sorry hoor.

Misschien kunnen we gewoon wat gaan zingen...

*Hij gaat af.*

Zingen: Ere zij God in onze dagen (Lied 487)

## DERDE BEDRIJF

*Op het toneel de herders.*

**Herder:** We hebben ze drie keer geteld.

**Herder:** Maar het zijn er maar elf. En we hebben er twaalf nodig.

**Herder:** Twaalf schapen

**Herder:** ..voor het kerstspel...

**Herder:** ...in De Ludenkapel.

**Herder:** Wat moeten we nu doen?

**Herder:** Kwam er maar een engel...

*Maria komt op. De herders vallen op de grond*

**Maria:** Weet je wat het met mannen is? Óf ze aanbidden je, of ze zijn nergens te vinden. Wie zijn jullie nou weer?

**Herder:** Wij zijn de herders...

**Herder:** ..van het kerstspel...

**Maria:** ... van De Ludenkapel? (zuchtend) Waarom verbaast mij dat niet? Hebben jullie toevallig mijn verloofde gezien?

**Herder:** Nee, maar we zijn wel een schaap kwijt.

**Maria:** Ook dat nog! Uitgerekend in het kerstspel... Weet je wat? Ik zoek naar jullie schaap, en jullie zoeken naar mijn verloofde. Deal?

**Herder:** Deal! (*tegen de andere herders:*) Kom mee, dan gaan we bij nachte liggen.

*herders af.*

**Maria:** Nu dus op zoek naar een schaap en een man, in die volgorde.

In het kerstspel van De Ludenkapel zou je op dit moment eigenlijk een engel verwachten.

**Zwarte schaap:** Bêh!

**Maria:** Wat een onwaarschijnlijk geluid voor een engel.  
Weet je zeker dat jij in dit toneelstuk thuis hoort?

**Zwarte schaap:** Bêh!

**Maria:** Als jij een engel bent, dan ben ik de regisseur.

*Regisseur komt op.*

**Regisseur:** Word ik geroepen? En wat doet dat zwarte schaap hier?  
Dat beest hoort niet in het kerstspel...  
Kom mee, beest.

*(hij maakt aanstalten het schaap mee te nemen.)*

**Maria:** Ho stop! Is dat een schaap? Dat komt goed uit!

**Regisseur:** Ja, nou hebben we tenminste iets voor de voedselbank.

**Maria:** Nee, dat bedoel ik niet. Wij hebben hem hier nodig. In het kerstspel...

*Er komt een engel op.*

**Engel:** ..van de Ludenkapel.

**Regisseur:** Gék word je hiervan. Van dat hele kerstspel, trouwens.  
Volgend jaar ga ik gewoon naar de Dorpskerk.

**Maria:** Luister: dit kerstspel heet "Het Zwarte Schaap". Het heet niet "Boer zoekt vrouw", of "De dansende herders". Dus: dit schaap is de hoofdpersoon. Het gaat om hem. Om haar, bedoel ik.

**Regisseur:** Maar hij kan niet eens praten!

**Zwarte schaap:** Bêh!

**Maria:** Kom mee. Wij gaan het kerstspel redden. Wat zeg ik: wij gaan deze avond redden.

**Regisseur:** *(ironisch)* Weet je zeker dat we de wereld niet gaan redden?

*Allen af, behalve de engel:*

**Engel:** Als engel zijnde stel ik voor, dat we nu gaan zingen "Stille nacht"

Zingen: Stille Nacht (Lied 483)

## VIERDE BEDRIJF

*Op het toneel de ene engel.*

**Engel**           *(klapt in zijn handen)*: Hemelse legerschare!

*De andere engelen komen het toneel op met Jozef.*

**Engel:**           Wij zijn de engelen des Heren. En wat meer is: we hebben iemand meegenomen.

**Engel:**           Hij lag te slapen. En hij droomde...

**Engel:**           ...van een engel.

**Jozef:**           Heeft iemand Maria gezien?

*Van achter het toneel klinkt: bêh.*

*De herders komen op. Ze gaan babbelen met de engelen.*

*"Iemand" komt op.*

**Iemand:**       Wie heeft in vredesnaam dit scenario geschreven? Een rampscenario, dat is het! Komt het in dit kerstspel nog in orde? Komt het deze kerst nog in orde? En het belangrijkste: halen we vanavond echt een recordbedrag op voor de Voedselbank? Of gaan wij voor het eerst mee maken dat het mislukt, het Kerstfeest...

*Maria komt op met het Zwarte Schaaap.*

**Maria:**           ...van De Ludenkapel is gered! Kijk eens wat ik hier heb

*(ze laat het zwarte schaaap zien en geeft het aan de herders).*

Nu ontbreekt er nog maar één ding. Heeft iemand mijn verloofde gezien.

**Engel**           *(wijst naar Jozef)*: Zie, uw verloofde

**Maria:**           Jozef!

*Ze vallen elkaar in de armen.*

**Iemand:**       En zo kan het dan ook dit jaar toch nog kerstfeest worden. Tenminste ... in Betlehem. En als iedereen straks de Voedselbank niet vergeet, dan wordt het voor iedereen echt een ...

**Allen:**           ... vrolijk kerstfeest, en een gelukkig nieuw jaar!